

7211
5854
П 87631.

Господарство України

№ 7-8

ЩОМІСЯЧНИЙ
ПОЛІТИЧНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
ЖУРНАЛ

1931

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

Ціна 3 карб.

Склад видання: Харків, Буд. Держпромисловости, корпус В.
Вид-во „ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ“

ДЕРЖВИДАВНИЦТВО „ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ“
ПРИ ДЕРЖПЛЯНІ УСРР

ЩОМІСЯЧНИЙ ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЖУРНАЛ

**„ГОСПОДАРСТВО
УКРАЇНИ“**

8-й РІК
ВИДАННЯ

8-й РІК
ВИДАННЯ

За редагуванням ПОПОВА Н. С. (голова редколегії), БІ-
ЛЯША Т. И., ГУРЕВИЧА М. Б., КАГАНОВСЬКОГО Г. Е. (відп.
секр.), КРАМЕРА С. М., КРИЖОВА Л. В., МИШКІСА В. С.,

НАУМОВА Д. Б. та ТУНА Я. А.

Зав. редакцією КАПЛАН Д. А.

В ЖУРНАЛІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ

Акуленко В. П., Альтерман А. Я., Айнгорн М. Я., проф. Бак І. С., Бра-
славський І. М., Болтенгаген Л. К., Введенський В. Я., Весов Я. Р.
(Берлін), Відкуп А. Б., Акад. Воблій К. Г., Винник Ф., Генес Л. Г.,
Георгієвський Г. Ф., Гінзбург А. М., Глінський Н., проф. Гуревич М. Б.,
Гуцуляк С. Ю., Дудник А. М., Дунаєвський Ф. Р., Ефімов-Малтапар Н. Г.,
Кагановський Г. Е., Канарський С. М., Капітановський Н. С., Каплан
Д. А., проф. Каплан С. І., Кастелянський Е. І., Качинський В. М.,
проф. Клопотов К. Н., Квятковський М., Коваль Н., Крамер С. М., Кри-
жов Л. В., Куперман Я. М., Куперман О. М., Ландесман І., Лебедин-
ський І. В., Мазлах С. М., Мишкіс В. С., Наумов Д. Б., Наумов Н. И.,
проф. Несмелов Ф. Я., Попов Н. С., Полоцький А. А., Пробст А. Е.,
проф. Раєвський А. А., проф. Ратнер С. Д., Рекіс А. А., Сігал Б. В.,
проф. Синявський А. С., Смирнов Д. М., Соколін Я. А., Тремль Г. А.,
Тун Я. А., Футор'ян А., Хайцер П., Хейфец Л. М., Хіменко М., Цукер-
нік А., Шафаренко І. А. (Берлін), проф. Шор А. С., проф. Яснополь-
ський Л. М. та інші

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ Й ВИДАВНИЦТВА:

Харків, будинок Держпромисловости.

Під'їзд 6, поверх 5. Телефони: 5-69 (автомат) й 17-61 (міський)

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ

ЩОМІСЯЧНИЙ
ПОЛІТИЧНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 7-8
ЛИПЕНЬ - СЕРПЕНЬ

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

ВИДАВНИЦТВО „ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ“
Харків — 1931

59
68

Бібліографічний опис цього видання
вміщено в „Літописі Українського Дру-
ку“, „Картковому репертуарі та інших
показниках Української Книжкової Па-
лати.

ДВОУ УПП. 7 Друк. ім. Фрунзе.

Харків. Донець-Захарж., 6

Укрголовліт 152-жб.

Прим. 2.000

Зам. 1152

З М І С Т

I. Статті

	Стор.
Передова	5
М. Єфімов-Малтапар — Як боротися за якість продукції	13—28
П. Рудницький — Основні віхи розв'язання проблеми Степу	29—39
А. Панкратов — Північний Дінець як водний шлях	40—55
Б. Бакуменко — Увага Дніпрокомбінатові	56—63

II. Економіка і техніка

I. Матрич — Стан і шляхи поліпшення якості коксу	64—71
--	-------

III. Нариси і замітки

I. Бованенко — Проблеми і перспективи споживання консервних виробів в УСРР	72—87
М. Квятковський — До питання організації транспорту у великих с.-г. підприємствах	88—99
М. Скаржанівський — Цукрова промисловість СРСР на передодні нового виробництва	100—110
В. Бошко — Найближчі транспортні перспективи експортування вантажів Дніпром	111—118
М. Островський — За розширення відгодівлі	118—129

IV. По районах

С. Крандиевський — Шляхи монографічного вивчення Донбасу	130—136
А. Кичаев — Корисні копалини Ворошилівського району	136—139
А. Судаков — Як ми використали місцеві будматеріали для капітального будівництва	140—141

V. Критика і бібліографія

К. Тверський — За більшовидькі темпи соц. реконструкції транспорт. госп-ва. — <i>Я. Т-н.</i>	142—144
Железнодорожський — Кондратьєвщина в дії. — <i>О. Бик.</i>	144—146
С. Лейкін — Соціалістичний досвід колгоспу ім. Шевченко. — <i>Н. С.</i>	146—147
И. Марков — Современное положение с.-х-ва в СССР и капиталистических странах	147—149

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

ПОПРАВКА

В № 6 журналу в замітці „Від редакції“ трапились такі помилки (стор. 1). В розділі 3 — „Електрифікація сільського господарства“ — автором доповіді „Спробне застосування електрооранки“ вказано помилково інж. Бейліса замість Варфоломеева і так само автором доповіді „Електрифікація АІК та ДЕСК“ помилково вказано інж. Опянова замість інж. Фоменка. Такі самі помилки трапились і в спеціальному російському виданні № 6 журналу.

С. ГУЦУЛЯК

Головніші завдання капітального будівництва

Розгортаючи більшовицький наступ по всьому фронту соціалістичного будівництва, мобілізуючи багатомільйонні маси робітників та колгоспників на боротьбу за виконання народньо-господарчого плану третього вирішального року п'ятирічки, партія добилася на важливіших участках рішучих успіхів, які забезпечують в цьому році завершення побудови фундаменту соціалістичної економіки. Одним з таких важливіших участків більшовицького наступу по всьому фронту, на якому участку пролетаріят під непохитним ленінським керівництвом комуністичної партії добився величезних досягнень,—іде капітальне будівництво.

Будівництво, будучи піонеркою народньо-господарською галуззю в соціалістичній індустріялізації країни, розгорталося за останні роки, зокрема 1931 р., в темпах і масштабах, яких не знає історія. Народньо-господарчим планом на 1931 рік запроєктовано вкласти у все народнє господарство СРСР 17,5 млрд. крб., а з них біля 9 млрд. крб. на чисте будівництво (продукція т. зв. будівельної індустрії), тобто на будівлю споруд, шляхів, будинків (без устаткування). В результаті здійснення цієї програми, сотнями вступають цього року в ряди фронту індустріялізації нові заводи, споруди, агрегати, міняючи сильно господарське обличчя країни. Оснований капітал нових підприємств, які вступають цього року в дію, перевищує суму в 4 млрд. крб.; за перше півріччя 1931 р. вступило в експлуатацію 183 нових підприємств, вартістю в 1,1 млрд. крб., проти 1,45 млрд. крб. за весь 1930 р. При цьому слід відзначити, що в галузі електробудівництва введено в першому півріччі в експлуатацію 9 нових об'єктів, потужністю в 216 тис. *квт.* За останні три місяці кількість тих нових підприємств, що їх пущено в хід, надзвичайно виросла. Тут слід вказати тільки на пуск таких гігантів, як Харківський тракторний завод, реконструйований завод АМО, пуск третьої черги Штерівської електростанції—електричного серця Донбасу—з потужністю в 90 тис. *квт.*

Рекордними темпами йде будівництво Магнітогорського, Кузнецького, Челябінського та багатьох інших гігантів. Закінчуються Нижньонгородський автогігант і Саратовський завод комбайнів.

Загальна вартість велетенських заводів і споруджень, які знаходяться 1931 р. в будівництві на Україні і з яких велика частина вступає в експлуатацію цього року—становить 1.800—1.900 млн. крб. З поміж цих заводів і споруджень слід вказати тут на такі: в кам'яновугільній промисловості будуються 40 великих і 52 середніх копальні; провадиться технічна реконструкція металургійних заводів, почато будівництво Азовсталі в 1.600 тис. *тн*, Криворізького металургійного гіганта в 1.200 тис. *тн*. чавуну (перша черга, а повна мідність його 2.500 т.т.), форсованим темпом йде будівництво заводу Дніпросталі. Разом будують в 1931 р. 16 нових домен і 47 мартенів, які вже 1932 року мають дати 27% до загального витоку чавуну. По машинобудівельній промисловості знаходяться на Україні в будівництві 3 велетні (крім Харківського тракторного заводу, який вже пущено) Краматорський завод, потужністю в 150 тис. тонн в рік машинобудівельної продукції, який має бути закінчено повністю в 1 кв. 1932 року, Луганський паровозо-будівельний завод з річним випуском 1.080 потужних американських паротягів (має бути закінчений до 1-Х-32 р.) і, нарешті, турбогенераторний завод в Харкові, який будується на підставі новішої американської техніки і має випускати щороку турбогенераторів потужністю в 1,5 млн. квіт. З інших галузей промислового будівництва треба відзначити тут ще будівництва в цьому році 9 нових потужних коксових установок із загальною потужністю 6.370 тис. *тн* коксу на рік, будівництво велетенського содового заводу в Слов'янському з продукційністю в 200 тис. тонн кальцинованої соди на рік, будівництво тукового комбінату в Горлівці, який має давати 120 тис. тонн мінеральних угноєнь на рік. Окремо виділяється із загального фронту капітального будівництва України Дніпровська електрична станція, яку буде закінчено в 1932 році, раніш встановленого терміну, і яка разом з тими електровнями, що вже працюють, і тими, що їх буде пущено 1932 р., зокрема із Зуївською електровнею та електровнею на заводі Донсода збільшить на 1 січня 1933 р. загальну потужність електростанцій України до 1.750 тис. *квт* (проти 750 тис. *квт* в 1931 р.).

Ось це ті головніші заводи і спорудження, будівництво яких розгортається цього року непослабними темпами, заводи і спорудження які надзвичайно бисто перетворюють нашу країну, відсталу ще в технічно-економічному відношенні, в передову по своїй техніці, в індустріальну країну. Будівництво тих велетенських заводів і споруджень здійснюється в надзвичайно короткі терміни. Цих успіхів досягаємо ми завдяки нечуваному ентузіазму робітників-будівельників та інженерно-технічних працівників, які на окремих будівництвах (Дніпробуд, Харківський тракторобуд, Кузнецьбуд, Магнітобуд) побили у бетонованні та кладці цегли світові рекорди. Цей досвід свідчить про колосальні творчі можливості робітничої класи, яких в неї (класі) „непочате джерело і які капіталізм нищив, давив, душив тисячами, мільйонами“ (Ленін).

Відзначаючи ці грандіозні досягнення, що ми їх маємо в цьому році на фронті капітального будівництва, зокрема в будівництві величезних споруджень, слід одночасно сказати, що наша програма капітальних робіт 1931 р., в цілому беручи, не виконується ще повністю, і ми маємо на окремих ділянках значне відставання від плянових завдань. Для реалізації програми капітального будівництва цього року ми маємо всі можливості.

Взяті темпи в будівництві цілком реальні, і послабляти їх не можна. „Не можна знижати темпи. Навпаки, в міру сил, їх треба збільшувати. Цього вимагають від нас наші зобов'язання перед робітниками і селянами СРСР. Цього вимагають від нас наші зобов'язання перед робітничою класою всього світу. Задержати темпи, це значить відстати“ (Сталін). Бо тільки форсуючи темпи нашого будівництва, ми виконаємо гасло тов. Сталіна, щоб протягом десяти років догнати і випередити передові капіталістичні країни, від яких ми відстали на 50—100 років.

В чому головна причина, що ми нашої програми капітального будівництва цього року не виконаємо повністю?

Ця причина полягає в тому, що дуже багато наших господарників у будівництві не перейшли ще на нові методи роботи відповідно до нових умов розвитку народного господарства, не засвоїли і не запровадили ще в життя вказівок тов. Сталіна, як треба по-новому працювати, по-новому керувати.

Недостача робочої сили на будівлях, не раз і на ударних, була одною з серйозних гальмів належного розгортання будівельних робіт.

Тут треба одверто сказати, що належного зламу в переході від „політики“ самопливу робочих на будівництво до політики організованого набору робітників — ще немає. Також не усунуто ще повністю і плінності робочої сили в будівництві, оскільки не всюди ще заведено повністю нову систему зарплати, яка, замінюючи урівнялівку, утворює належний стимул для робітника і закріплює його на даному будівництві.

Незадовільне виконання програми капітального будівництва пояснюється крім недоліків в організації будівництва (запізнення проєктів, неправильне розміщення робочої сили, недостатнє використання механізмів тощо) ще і недопостачанням будівництву основних будматеріалів.

Ця недостача в будматеріалах впливає знов з того, що промисловість будматеріалів та транспорт не виконали своїх цілком реальних виробничих завдань через ті самі причини, через які будівельна індустрія (тобто будівництво) головним чином дала відставання від своєї програми.

Всі ці труднощі, що обумовлювали собою недовиконання програми капітальних робіт в перших трьох кварталах цього року, були такого характеру, що могли і можуть бути скоро усунуті, коли тільки по-новому взятись до роботи. Таким чином, програма капітального будівництва, для здійснення якої дані були всі так звані об'єктивні можливості, є хоч і напруженою, але вповні реальною програмою. За цією програмою стоять мільйонні маси, воля яких є рішачим чинником в її реалізації.

„Було б дурницею думати, що виробничий плян зводився до переліку цифр і завдань. На самому ділі виробничий плян є жива практична діяльність мільйонів людей. Реальність нашого виробничого пляну — це мільйони трудящих, що творять нове життя. Реальність нашої програми — це живі люди, ми з вами, наша воля до праці, наша готовість працювати по-новому, наша рішучість виконати плян. Чи є вона в нас ця сама рішучість? Так, є. Отже, наша виробнича програма може і мусть бути здійснена“ (Сталін).

Ми знаходимося на порозі четвертого й останнього року першої п'ятирічки, підступаючи таким чином до нової п'ятирічки. Ми маємо не-послабними темпами розгортати й далі капітальне будівництво, які (темпи) визначають собою розмах та масштаби соціалістичної індустріялізації країни. На 1932 р. передбачається вкласти у все народнє господарство СРСР 20 — 22 млрд. крб. і 4 — 4,5 млрд. крб. в народнє господарство УСРР, при чому чисте будівництво становить біля 12 млрд. крб. по СРСР і 2 млрд. крб. по УСРР. Величезні мільярди карбованців передбачається вкласти в народнє господарство за новою п'ятирічкою (по СРСР називаються такі цифри, як 150 млрд. крб., а по УСРР за попередньою гіпотезою передбачається реалізувати в другу п'ятирічку близько 30 млрд. крб.).

Здійснити таке грандіозне будівництво ми зможемо тільки за тій умови, що ми доб'ємося революційного зламу в методах самого будівництва, доб'ємося його корінної реконструкції.

Головною передумовою для цього є: розбити всякий опортунізм, який із своїм невір'ям заважає переходові на нові методи роботи будівельної індустрії, розгромити раз назавжди технічний консерватизм, який панує ще так сильно в будівництві; цей технічний консерватизм походить головним чином від того, що наше господарники-будівельники, як також і здебільшого інженерно-технічний персонал, не озброїлись ще новішими знаннями будівельної техніки, не оволоділи нею. „Більшовики повинні оволодіти технікою. Пора більшовикам самим стати спеціалістами. Техніка в період реконструкції рішає все. І господарник, що не бажає вивчити техніку, не бажає оволодіти технікою, — все це анекдот, а не господарник“ (Сталін).

Проведення корінної реконструкції будівельної індустрії (тобто будівництва) диктується перш за все рішучою необхідністю прискорити темпи будівництва і таким чином сильно підвищити ефективність капітальних затрат, і, подруге, — здешевити вартість будівництва.

Щодо швидкості будування, то ми добились, на окремих будівництвах, як це було вище показано, величезних успіхів, здійснивши будівництво окремих заводів-велетнів в рекордно-короткі терміни. Але це є тільки окремі випадки, а взагалі ми будуємо ще занадто повільно, розпорошуючи будівництво, розтягаючи строки його, через що ми умертвляємо часто-густо сотні мільйонів карбованців на довгі місяці.

Щодо вартости будівництва, то вона ще надзвичайно висока. Будівельний індекс в порівнянні з довоєнним знаходиться ще на рівні 2,5. В 1931 році передбачалось за пляном знизити вартість будівництва на 13%, а на ділі ми будемо мати цього року скоріше подорожчання будівництва, особливо у зв'язку з великими організаційними хибами, з підвищенням залізничних тарифів за перевіз будматеріалів, деяким підвищенням цін на будматеріали та значним подорожчанням вазового транспорту.

Щоб здійснити поставлені завдання, щодо прискорення темпів будівництва і здешевлення вартости його треба: 1) перейти нашій будівельній індустрії на суто індустріальні методи роботи, що значною мірою вирішує наперед вже питання проведення будівельних робіт круглий рік, як також передрішує частково питання стандартизації будівництва; 2) максимально механізувати будівельні процеси, зокрема трубоміські процеси; 3) реконструювати наш балянс будматеріалів в бік заміни дефіцитних будівельних матеріалів недефіцитними і здебільшого місцевого значіння, а головно і перед усім в бік якомога більшого втілення в будівництво нових матеріалів. Тільки за цих трьох основних умов ми зможемо здійснити поставлені завдання, щоб швидко і дешево будувати.

Основна ідея індустріалізації будівництва, гоб-то перехід на індустріальні методи роботи, полягає передусім в проведенні всіх робіт, що за технічними умовами можуть бути допущені, не на місці самого будівництва, а на спеціальних будівельних заводах і будівельних дворах, що дає можливість виготовлявати тут стандартні будівельні деталі круглий рік. Крім того, індустріалізація будівництва полягає в максимальній типізації і стандартизації будівельних деталей. Цей спосіб проведення будівельних робіт дає велике здешевлення самого будівництва. Так, наприклад, при виготовленні плотницьких виробів ми можемо мати скорочення вартости робітничої сили, як мінімум, на 25%; при виготовленні столярних виробів — до 50%. Величезний ефект дає виробництво на будівельних заводах і дворах стінових матеріалів великого розміру — так званих бльоків, що за даними Українського інституту споруджень повинно дати скорочення витрат робочої сили по муруванню стін біля 80%.

При цьому слід відзначити, що організація будівельних заводів і дворів почала розвиватися належним чином лише з початку 1931 року, а тому вони дадуть значний ефект будівництва тільки в 1932 році. Тут треба добиватися рішучого зламу щодо переходу всіх робіт по виготовленню стандартних будівельних деталей на будівельні двори. Для цього потрібно організувати в пунктах інтенсивного будівництва будівельні заводи, які за умовами свого виробництва не потребують великих затрат і складних механізмів. Вже на сьогоднішній день становиться доцільним в 1932 році почати будувати в Харкові такий будівельний завод, який повинен охопити все будівництво, що провадиться на території м. Харкова по всіх галузях народнього господарства з тим, щоб на місцях будівництва провадилась лише збірка цих деталей. Це дасть величезне здешевлення вартости будівництва, зокрема велику економію робітничої

сили, скорочення термінів будівництва. Це виключає потребу зосередження запасів будматеріалів на будівлях, але вимагає одночасно чіткої організації автотранспорту і встановлення точного графіку його роботи... Такий завод, який повинен охопити будівництво Харкова вартістю біля 200—250 міл. крб., має послужити досвідно-взірцевим заводом, для побудови аналогічних заводів в других пунктах інтенсивного будівництва України.

Прискорення темпів нашого будівництва та здешевлення його вартості, як це вже було вище зазначено, ґрунтується у всемірне пристосування механізмів в будівельних процесах. „...механізація процесів праці є та нова для нас і вирішальна сила, що без неї не можна витримати ні наших темпів, ні нових масштабів виробництва... думати, що можна обійтися без механізації при наших темпах робіт і масштабах виробництва, значить надіятись на те, що можна вичерпати море ложкою“ (Сталін).

Особливо гостро стоїть питання про механізацію будівельних процесів на сьогоднішній день в умовах величезного зростання потреб на робочу силу у всіх галузях народного Господарства. Досі механізація будівельних робіт провадилась у нас надзвичайно слабо. Так, питома вага механізованих робіт в загальній масі їх на будівлях досягає максимум 5%. Одною з головних причин такого низького рівня механізації була відсутність належної виробничої і організаційної бази щодо виробництва будівельних механізмів. Тільки тепер, після рішення РНК СРСР про утворення спеціального об'єднання машинобудівництва по виготовленню будівельних механізмів — питання про належне розгортання механізації будівельних робіт буде розв'язано. На 1932 рік за контрольними числами Держплану СРСР передбачається охопити механізацією всі найбільш трудомісткі будівельні процеси по всіх найбільш великих будівлях. Одночасно з цим слід відзначити, що навіть та абсолютно незадовільна кількість будівельних механізмів, що є сьогодні наявною, використовується надзвичайно недоцільно. Процент використання механізмів по великих трестах Союзбуду становить: по бетономешалках — від 13 до 53%, по грабомойках-сортировках — від 11,5 до 58%, по підйомниках і кранах від 15 до 30%, по екскаваторах від 10,6 до 39%.

На 1932 рік передбачається перевести використання механізмів на круглодобову роботу з доведенням часу чистої роботи до 3.240 годин на рік з тим, щоб загальний коефіцієнт експлуатації машин дорівнював не менш 60%. Особливого значення щодо повного використання механізмів набирає справа про те, щоб механізми працювали завжди за відповідним графіком з метою максимального ущільнення їх роботи.

Ускорення темпів будівництва і здешевлення його вартості ґрунтується ще в проблему реконструкції балансу будівельних матеріалів. Як відомо, будівельні матеріали становлять у вартості будівництва біля 60% і тому здешевлення виробництва будівельних матеріалів і скорочення їх витрат на будівництво дасть величезне зниження вартості всього будівництва. Реконструкція балансу будматеріалів повинна йти

шляхом: а) заміни дефіцитних матеріалів недефіцитними, б) втілення місцевих і нових матеріалів, в) скорочення норм витрат будівельних матеріалів через поліпшення їх конструкцій і максимального використання їх міцності.

Реконструкція балансу будівельних матеріалів має полягати головним чином в зміні конструкцій стін в бік заміни цегли новими будматеріалами, переділок, підлог,—в бік заміни дерева такими новими матеріалами як гіпсоліт і комишит і мінералізації дахів.

Відповідно до цього Держпланом намічено збільшити питому вагу таких нових матеріалів, як черепашник, шлакобетонне каміння, фіброліт та силкаторганики від 10% в 1931 році до 22% в 1932 році. На нове п'ятиріччя передбачається довести питому вагу нових матеріалів в стінах до 40%, а коли включити ефективну цеглу—до 50%. Доля ж звичайної цегли в стінах протягом нової п'ятирічки знижується з 30 до 5%.

Щодо дахових матеріалів, то на 1932 р. намічено збільшити в загальній потребі дахових матеріалів питому вагу матеріалів мінерального характеру, як черепиця, шифер, сланці, руберойди і скло з 30 до 40%, а на кінець другої п'ятирічки — до 80%.

Про величезну ефективність цих реконструктивних змін в балансі будматеріалів не доводиться багато говорити. Через проведення цих реконструктивних зрушень ми доб'ємося поруч здешевленням будівництва і прискоренням темпів його ще великого облегшення для транспорту і будемо максимально сприяти індустріялізації самого будівництва. Зупинитись на цих досягненнях, що зараз ми їх маємо, не слід, а навпаки необхідно надалі провести найактивнішу роботу щодо дослідження і вивчення різних можливостей пристосування інших матеріалів. Тут треба вітати ті почини, які зараз роблять будівельні організації щодо виготовлення нових матеріалів з різної сировини, зокрема почин, який робить Донбасжитлобуд щодо виготовлення з покидьків кам'яно-вугільної промисловости (глинистих сланців) стінного каміння типа шляко-бетону, як також почин VIII будівельного тресту щодо виготовлення черепиці із шляку і т. інш.

Величезне розгортання капітального будівництва в найближчі роки і зв'язана з цим необхідність реконструкції самої промисловости будівельних матеріалів вимагає значних затрат в цю галузь промисловости, яка на сьогоднішній день, не зважаючи на її ведучу роль в будівельному виробництві, значно відстає від загальних темпів соціалістичної індустріялізації країни. На 1932 рік намічається провести капітальні роботи в цій галузі промисловости в розмірі 107 міль. крб., при чому з них чимала частина йде на розвиток промисловости нових будівельних матеріалів. В 1932 році передбачається побудувати цілу низку заводів по виготовленню нових матеріалів, як приміром два гіпсолітових заводу в Харкові, каналітовий завод в Харкові, трепельний завод в Кутейнікові, фібролітовий завод в Києві та Житомирі і завод шлякобетонних каміннів в Дніпрокомбінаті. Умалі суми передбачається вкласти в механізацію виробничих процесів промисловости будматеріалів, яка (механізація)

знаходиться на сьогодні на надзвичайно низькому рівні. Зокрема передбачається в 1932 році провести механізацію низки цегелень. Ця механізація, не вимагаючи особливо великих затрат, надзвичайно підносить продуктивність праці (3-3½ рази) і окуплюється протягом 2 років.

Крім зазначених досі завдань щодо корінної реконструкції будівельної індустрії, слід ще окремо зупинитися на проектній справі в будівництві.

Проектна робота досі постійно відстає від будівельних робіт, будучи одночасно низькою по своїй якості.

Величезний обсяг капітального будівництва, що буде провадитися у 1932 році і у другій п'ятирічці, зокрема утворення цілком нових виробництв, ставлять надзвичайно великі вимоги до справи проектування.

Щоб зосередити основну увагу на нових проектних проблемах, що їх висуває бурний розвиток всього народного господарства, треба нашим проектним організаціям щомога форсувати розробку типових проектів з надрукованими робочими кресленнями, розрахунками будматеріалів, робочої сили тощо.

При виборі типових конструкцій і деталей треба (як це і передбачається директивами Держплана СРСР щодо побудови плян убудівництва на 1932 рік) виходити із обов'язковості: а) максимально втіляти такі конструкції і деталі, які з'являються об'єктами масового виробництва на заводах і буддворах; б) максимально втіляти конструкції, які допускають широке вживання нових і місцевих матеріалів; в) максимально втіляти конструкції, які допускають нові методи будівлі і провадження будівництва на протязі всього зимнього періоду.

Ось ті головніші завдання в галузі капітального будівництва, що здійснивши їх ми радикально реконструюємо нашу будівельну індустрію — цю надзвичайно відсталу в технічному і організаційному відношенні галузь народного господарства, зробимо її міцною, спроможною виконати гасло тов. Сталіна догнати і випередити передові капіталістичні країни в ближче десятиріччя

М. ЄФІМОВ-МАЛТАПАР

Як боротися за якість продукції¹⁾

I

Боротьба за якість продукції стає одною з найактуальніших ділянок класової боротьби. Вона являє собою складову частину розгорнутого соціалістичного наступу по всьому фронту. Це значення проблеми якості стає надто важливим в умовах третього вирішального року п'ятирічки, в умовах завершення побудови фундаменту соціалістичної економіки.

За останні роки між якісними і кількісними досягненнями промисловості помічається чимала розбіжність. Кількісні завдання промисловість виконувала загалом дуже успішно, даючи надто помітне перевиконання показників п'ятирічного пляну, завдяки чому п'ятирічку в цілому ряді галузів закінчують не тільки за 4, а навіть за 3 і 2½ роки. „Перевиконання плянових завдань в кількісних показниках роботи промисловості супроводилося, проте, систематичним відставанням в частині якісних показників її роботи. Завдання з продукційності праці, зниження собівартості промислової продукції і вартості будівництва систематично недовиконуються, тим самим знижуючи загальні наслідки роботи промисловості. Надто нетерпиме становище з якістю промислової продукції, яка перебуває на дуже низькому рівні і в окремих випадках має тенденцію гіршати й далі“. (Резолюція XVI з'їзду ВКП(б).

У питанні якості продукції доводиться мати діло із збоченнями двоякого роду: з одного боку, поширена „лівацька“ недооцінка і нехлйське ставлення до якості продукції, що сполучається звичайно з кількісним максималізмом на словах, з другого боку — дуже часто тихцем поширюються найнебезпечніші правоопортуністичні теорії з приводу того, що низька якість нібито неминуче пов'язана з нашими високими темпами індустріялізації.

Багато наших господарників, профробітників, а незрідка й робітників парторганізацій на підприємствах хибують на першу з зазначених тут грубих помилок — недооцінку боротьби за якість продукції. Дуже поширений передсуд — ніби питання якості є другорядне і ніби основні проблеми соціалістичного господарства можна розв'язати самими тільки кількісними досягненнями в розумінні обсягу продукції, розмірів капіталовкладень тощо.

Такий погляд політично глибоко помилковий і практично шкідливий.

¹⁾ Основні засади цієї статті докладніше розвинуто у моїй книзі „Якість продукції“ (ДВОУ, „Пролетар“ 1931), що допіру з'явилася друком. Але деякі питання в цій статті розроблено вперше; крім того, тут використано деякі матеріали, що з'явилися, коли книга була вже видрукувана.

В дійсності між якістю продукції і темпами соціалістичного будівництва є найтісніший зв'язок. Він полягає в тому, що поперше ставлячи перед собою гасло „догнати й перегнати під технічно-економічним поглядом передові капіталістичні країни в найкоротший історичний термін“, ми включаємо сюди й випередження щодо якості продукції. Ми ставимо перед собою завдання продукувати не тільки більше, а й ліпше, ніж капіталістичні країни. Отже високі темпи, потрібні на те, щоб за найближчі 10 років покрити відстань, що відділяє нас від передових капіталістичних країн, включає в себе і завдання щодо підвищення якості продукції. Подруге, цей зв'язок полягає в тому, що завжди погіршення якості продукції означає кінець-кінцем і зниження кількісних наслідків роботи промисловости, і навпаки — посилення боротьби за якість криє в собі багаті джерела нового збільшення кількісних показників. Справді бо, погіршення якості продукції означає посилення товарового голоду, через те, що продукти швидко зужитковуються: воно здорожує і знижує ефективність капітальних робіт; воно приносить величезні втрати через брак та надмір послідків; зниження собівартости, коли якість продукції погана, набирає фактичного характеру. Через щільний зв'язок між галузями, погіршення якості продукції на одній ділянці спричиняє помножений вплив на всі зв'язані з нею галузі, і втрати для народного господарства ростуть як снігова лавина. Все це означає величезні втрати для народного господарства, тобто просто таки вилучення з народного прибутку і погіршення можливих темпів індустріалізації. Тому боротьба за якість продукції є разом і боротьба за забезпечення темпів соціалістичного будівництва.

Нарешті, нагадаємо за величезне політичне значення проблеми якості. Класовий ворог у своєму шаленому опорі розгорнутому соціалістичному наступові пробує широко використати якість продукції, як один із засобів своєї боротьби, як один із засобів зірвати роботу коло добудови фундаменту соціалізму. Він користується при цьому найрізноманітнішими методами, починаючи просто з шкідництва (зізнання Рамзіна з приводу якості вугілля, шкідництво в робітничому постачанні тощо) і кінчаючи зловмисною куркульською агітацією, що використовує якісні хиби нашої продукції на боротьбу проти соціалістичних метод господарювання.

Надто важливе значення має якість продукції для змички соціалістичної промисловости з колективізованим селянським господарством, а так само й для реконструкції побуту. Продукція соціалістичної промисловости править за матеріальну основу і цемент, що скріплює нові форми соціальних зв'язків і побуту. Низька якість продукції на аванпостах соціалізму означає майже завжди зрив або послаблення політичного значення соціально-реконструктивних процесів. „Якість нашої промислової продукції, якість нашої роботи дуже боляче б'є і по наших принципах, по наших гаслах, по нашій тактичній лінії“¹⁾. Правоопортуністичні і „ліві“ перекручування партійної лінії в питаннях якості, що призводять кінець-кінцем до зниження кількісних показників та до проривів у темпах, являють собою також не що інше, як відбиття впливів класового ворога. От чому ми говоримо, що боротьба за якість набуває на даному етапі характеру найважливішого завдання не тільки господарського, а й політичного значення. От чому ми говоримо, що боротьба за якість це одна з ділянок класової боротьби.

¹⁾ Т. Рудзук — промова на XI партійному з'їзді КП(б)У.

Отже цілком вчасно резолюція XI партійного з'їзду підкреслює: „з'їзд вважає, що відносно якості продукції треба встановити не меншу відповідальність господарників, ніж за виконання якісних завдань, при чому при складанні промфінплану по основних галузях, що випускають масову продукцію, повинні передбачатися показники якості даної продукції. З'їзд ставить перед господарниками, профорганізами, парторганізаціями, комсомолом, пресою і всією робітничою суспільністю завдання притягати широкі маси трудящих до роботи коло рішучого поліпшення якості продукції і широко використовувати для цього такі форми організації праці, як соціалістичне змагання й ударництво“.

Аналіз впливу якості продукції на темпи соціалістичного будівництва з економічного й політичного боку приводить до висновку, що погіршення якості продукції знижує кількісні досягнення промисловості, і навпаки — посилення боротьби за якість стимулює нове піднесення темпів соціалістичного будівництва. Звідси ясна стає вся політична й економічна шкідливість „лівацьких“ перекинь в питаннях якості, недооцінка та нехлюйське ставлення до якості продукції — такі погляди не мають нічого спільного з лінією партії. Такі погляди не тільки не сприяють підвищенню наших темпів, а просто їх зривають. Постанови XVI з'їзду ще раз підкреслюють, що не можна відривати питань темпів від проблеми якості. Треба в корені знищити подібні настрої, викрити всю облудність „лівої“ фрази, що нею вони прикриваються, і упертою боротьбою за якість створити нові ресурси для нового підвищення кількісних темпів.

Праві опортуністи та їхні буржуазні надхненники спитуються створити свою теорію про зв'язок якості й кількості в роботі промисловості. Вони по всьому повертають це питання і пробують довести, що низька якість продукції походить, мовляв, не з чого, як з „надмірних темпів індустріалізації“, а звідси вони прислужливо підказують і висновок: „от тільки треба зменшити більшовицькі темпи і якість продукції поліпшиться сама собою“. Подібні теорії є дуже шкідливі і не мають нічого спільного з дійсним станом речей. Розумування правих опортуністів — це не просто звичайний виверт ледаря, що на виправдання своєї бездіяльності створює теорії про „об'єктивні неможливості“; політичний сенс їх далеко серйозніший: ці міркування надто шкідливі тим, що крім спроби теоретично виправдати нехлюйство у господарській роботі, вони намагаються створити новий аргумент („від якості“) проти генеральної лінії партії, пробують посіяти зневір'я до наших темпів індустріалізації.

Отже, правоопортуністичне (а в суті речі — куркульське) розв'язання проблеми якості і темпів, з одного боку, намагається цілком розмагнетити, демобілізувати робітничу класу в її боротьбі за якість продукції („все одно, мовляв, нічого не вийде при таких швидких темпах“). З другого боку, своєю облудною аргументацією опортуністи за одним заходом пробують зганити і генеральну лінію господарського будівництва нашої партії і вставити зайві палиці в колеса розгорнутому соціалістичному наступові. В цьому криється подвійна небезпека і подвійна шкода правого опортунізму в питаннях якості продукції.

Досить буде неупередженим поглядом проаналізувати стан речей, щоб переконатися, що справжня причина погіршення якості продукції лежить не в якихось там об'єктивних неборних обставинах, пов'язаних з високими темпами індустріалізації, а виключно у поганому керівництві підприємствами, в опортуністичній практиці, в недостаті або ослабленні уваги, волі та зорганізованих зусиль промисловості і робіт-

ничих організацій в питанні боротьби за якість. Щоб переконатися абсолютної безпідставності правоопортуністичного „якісного“ наклепу на більшовицькі темпи, досить буде коротко нагадати справжні причини поганої якості продукції. Як відомо, якість продукції визначається цілим рядом факторів, що їх можна згрупувати так: а) характер сировини й матеріалів, що вживаються на виготовлення певного продукту; б) процес виготовлення або умови виробництва; в) умови зберігання й перевозу.

Чи можна виправдати погану якість продукції сировинними умовами? Ні в якому разі! В умовах радянського господарства сировина, півфабрикат, або готовий продукт є виробі окремих ланок одного господарського організму, тобто радянської промисловості; те, що править за сировину або півфабрикат для однієї галузі, є в той же час продукт виробництва у другій галузі. Отже в наших умовах погана якість сировини не є якась зовнішня для промисловості причина, і замість посилатися на погану сировину, треба шукати у самій промисловості причин поганої якості продукції. Справа майже не міняється, коли мова йде і за сільськогосподарську сировину. Поперше, основну масу сільськогосподарської сировини ми вже тепер дістаємо від соціалістичного сектора сільського господарства, якість роботи і продукцію якого ми не можемо розглядати, як зовнішню причину; подруге, дуже часто якість сільськогосподарської сировини, що її дістає промисловість, погіршується вже в процесі заготівлі і транспорту (псується, погано сортується тощо), але тоді за це відповідає погана робота нашого заготовчого і транспортного апарату, а не якінебудь об'єктивні чи неподоланні причини. Навіть в разі дефіциту сировини, причина погіршення якості продукції найчастіше залежить не від самої сировини, а від того, що промисловість не завжди уміє пристосуватися до нових умов виробництва, що зв'язані з заміною дефіцитних видів сировини. Подібна аналіза якості продукції в цілому ряді галузів показує, що при наявності деяких зусиль і організованої боротьби за якість, майже завжди вдається досягти сурогатування, не знижуючи якості.

Найбільше значення для погіршення якості продукції мають умови самого виробничого процесу і насамперед погане керівництво підприємством.

Тут найголовнішу роль відіграють усякі невідповідності окремих елементів виробничого процесу, що свідчать за кепську організацію або за брак планування у виробництві і брак „відповідальності кожного за певну роботу“.

Головну роль в погіршенні якості відігравала опортуністична бездіяльність і недопустима слабкість роботи і господарників і заводського активу у здійсненні навіть найелементарніших заходів боротьби за якість. Промисловість не вживала відповідних заходів, щоб запровадити у виробництві стандарти. Вона майже не має не тільки органів для контролю за виконанням стандартів, а і звичайних органів технічного контролю за якістю продукції. Підойма соціалістичного змагання дуже мало використовується для боротьби за якість. До останнього часу принципи госпрозрахунку були підірвані в дуже багатьох підприємствах і госпорганях, і це аж надто згубно відбивалося і на якості продукції. Всі ці дефекти в організації виробничого процесу і являють собою дійсні причини кепської якості продукції.

Нарешті чималу пайку відповідальності за погіршення якості продукції, що доставляється споживачеві, треба залічити на карб поганому пакуванню, кепським умовам зберігання і транспорту; але й тут лівова пайка вини лежить і на самій промисловості.

Висновки численних обслідувань сходяться на тому, що основні причини погіршення якості продукції — це поперше недостатнє керівництво боротьбою за якість від регулівних органів промисловости і постачання; подруге, незадовільне адміністративне, технічне й організаційне керівництво і контроль на підприємствах; потрете, неправильне здійснення директив про з иження собівартости, через що промисловість часто йшла по лінії найменшого опору — збільшуючи продукцію і маніпулюючи з собівартістю коштом якості; четверте, недостатня увага до підвищення кваліфікації нової робітничої сили і до організації інструкутування та передавання досвіду від старих робітників до молоднику; п'яте, — слаба участь громадських організацій в боротьбі за якість.

Не можна недооцінювати й того, що опортуністичне бездіяльне ставлення до питань якості, яка ще й досі спостерігається серед деяких господарників, разом „з гнилою настановою на невтручання у виробництво“ (Сталін) створили догідний ґрунт і зловмисним діям одвертих шкідників, що їм наші господарники часом не вміли дати належної відсічі, штемпелюючи їхні шкідницькі пропозиції.

Отже теорії правих опортуністів про те, що причиною поганої якості продукції є ніби „об'єктивні умови, що впливають з високих темпів“ — ці теорії є наскрізь облудна вигадка. Коли б промисловість використала хоч би десяту частку тих багатенних можливостей боротьби за якість, що вона має до свого розпорядку, — вона могла б не тільки поліпшити якість продукції при завданих темпах індустріялізації, а й відкрила б нові джерела підвищення цих темпів.

Нашим завданням є боротьба на два фронти: і з лівацькою недооцінкою значення якості, і з занепадницькими, куркульськими теоріями правих „про неминучість“ низької якості.

Високі темпи вимагають посилити боротьбу як за кількісні, так і за якісні досягнення. В царині кількісних показників ми вже навчилися мобілізувати волю й сили робітничої класи. Ентузіязм робітників Радянського Союзу перемагає всі труднощі, і кількісні завдання п'ятирічки набагато перевиконується. Останній час дає з цього погляду багато блискучих зразків більшовицької роботи. А щодо якості ми відстаємо. Наша зорганізованість і ступінь енергійного натиску в боротьбі за якість ще не відповідає нашим темпам соціалістичного будівництва і тим вимогам, що їх висунула партія. Тут наша промисловість пленяється ще тихою ходою, підпадаючи самопливу.

Одно з найважливіших завдань цього етапу є усунути цей розрив і піднести якість продукції до рівня тих високих умов, що їх висувують перед нею більшовицькі темпи. Поліпшенням якості продукції ми повинні створити нові ресурси до посилення кількісних темпів.

II

Теперішній етап у розвитку радянських республік характеризується тим, що ми вступили в період соціалізму і успішно завершаємо побудову фундамента соціалістичного суспільства. Та разом з тим ми ще „не скасовуємо неп'у“. Тов. Сталін на XVI з'їзді ВКП(б) так характеризував теперішній етап: „Неп запроваджено, щоб соціалізм переміг капіталістичні елементи. Перейшовши в наступ по всьому фронту, ми ще не скасовуємо неп'у, бо приватна торгівля і капіталістичні елементи ще лишаються, товарообіг і грошове господарство ще лишається, але ми твердо касуємо початкову стадію неп'у, розгортаючи подальшу його стадію, нинішню стадію неп'у, що є остання стадія неп'у“¹⁾.

¹⁾ „Отчет Центрального Комитета XVI с'езду ВКП(б)“, стор. 47.

Останній етап неп'у знаменує собою колосальні реконструктивні зрушення, він означає величезну перемогу соціалізму. Соціялістичний уклад зробився абсолютно переважним у всьому народньому господарстві. По виконанні пляну 3 року п'ятирічки він стане переважним і у сфері сільського господарства, що було останнім пристановищем карликового і дрібнотоварового виробництва, яке раз-у-раз породжувало капіталізм. Вже „по весні 1931 року колективний рух одержав вирішальні перемоги у більшості районів та областей по основних галузях сільського господарства СРСР¹).

Величезні успіхи індустріалізації, ліквідація безробіття, ріст колективізації і ліквідація куркульства, як класи, на основі суцільної колективізації, зміцнення плянування та поширення його масштабу, соціялістичне змагання й ударництво, зустрічний плян робітничих мас, рішуча перевага плянових елементів у нашій економіці — все це становить визначні віхи на шляху переможного соціалізму.

Але цей ріст плянування не тільки не заперечує, а навіть передбачає зміцнення засад господарського розрахунку, посилення „контролю карбованцем“ за виконанням плянів. Якраз для успішного виконання пляну, для забезпечення швидких успіхів соціалізму потрібна така потужна підойма соціялістичного будівництва, якою є в наших руках госпрозрахунок. Недооцінка „контролю карбованцем“ в сучасних наших умовах означає перескакування через етап, тобто аж надто грубе порушення марксо-ленінської діалектики — в даному разі ця недооцінка означає бюрократичні спроби перескочити до безпосереднього соціялістичного продуктообміну, минаючи стадію товарообороту. От чому господарський розрахунок на даному етапі є найважливіша підойма управління господарськими організаціями в усьому усупільненому секторі²).

В боротьбі за якість продукції ми повинні використати і безпосередньо соціялістичні методи господарського будівництва і методи, основані на госпрозрахунку і на матеріальній зацікавленості. Річ певна, що протиставити соціялістичні форми праці госпрозрахункові і особистій зацікавленості робітників було б найбільшим безглуздом і цілковитим нерозумінням ленінізму. Навпаки, наше завдання в тому, щоб якнайтісніше ув'язати їх поміж себе. Тільки за цієї умови ми дістанемо систему підойм боротьби за якість продукції, дійсно адекватну теперішній стадії нашої економіки.

Соціялістичне змагання — „та підойма, що нею робітнича класа покликана перевернути все господарське й культурне життя країни на базі соціалізму“ (Сталін) — повинно стати одним з основних знаряддів боротьби за якість продукції. В царині кількісних показників промфінпляну соціялістичне змагання широко застосовується і творить справжні чудеса трудового героїзму. Але питання якості до останнього часу не мали майже ніякого відбиття ні в договорах соціялістичного змагання ні в русі ударництва, — не зважаючи на те, що з приводу цього були ясні й неодноразові директиви партії.

Бойовим завданням сучасного моменту є: перемкнути могутню підойму соціялістичного змагання на боротьбу не тільки за кількісні показники, а й за якість продукції.

Ще у жовтні 1930 р. президія ВЦРПС ухвалила постанову принципової ваги „про поліпшення якості продукції та про боротьбу з

¹) З резолюції червневого пленуму ЦК ВКП(б), 1931 р.

²) Постанова РНК СРСР з 20-III 1931 р. про зміни в системі кредитування, зміцнення кредитової роботи й забезпечення госпрозрахунку в усіх органах.

браком". Ця постанова становить цілу програму заходів боротьби за якість на рейках соціалістичного змагання й ударництва. Головніші пункти цієї постанови:

а) Організація групового та індивідуального змагання за якість продукції; внесення конкретних показників зменшення браку та поліпшення якості продукції в усі договори соцзмагання.

б) Заклик ударників якості і організація бригад зразкової продукції, що повинні давати приклад найліпшої якості роботи, цілковитої ліквідації браку тощо.

в) Створення наскрізних бригад якості та громадського буксиру для боротьби за якість продукції, що повинні клопотатися за поліпшення якості виробів, особливо на стикових пунктах виробництва, де взаємна залежність окремих стадій або галузів виробництва робить особливо небезпечним брак або недоброякісність півфабрикату та виробів.

г) Організація „громадської заслони ударників“ на підприємствах проти випуску з цеху або з заводу недоброякісних виробів.

д) Рух за „зустрічний план якості продукції“ і введення твердих показників з ліквідації браку та з поліпшення якості до всіх промфінпланів і т. інш.

До останнього часу всі ці заходи здійснюються ще далеко недостатнім темпом. Треба добитися в цій справі рішучого перелому. Треба добитися здійснення завдання, що його поставив XVI з'їзд ВКП(б) перед госпорганами, профорганами, парторганізаціями та комсомолом: „притягти широкі маси трудящих до роботи коло рішучого поліпшення якості продукції і широкого використання для цього таких форм організації праці як соцзмагання й ударництво“.

Перша Всесоюзна конференція в справі якості у своїх резолюціях спеціально підкреслила роль професійних спілок в цій справі: „треба рішуче змінити ставлення професійних організацій до питань якості продукції. Без перелому на цій ділянці неможливий справжній поворот „лицем до виробництва“. Конференція звертається з закликом до професійних спілок: „лицем до якості!“¹⁾. Поряд із заходами по лінії культурно-пропагандистській, організаційній та виробничій, конференція особливо підкреслила завдання профспілок щодо запровадження стандартів. Вона висунула ідею „зустрічного стандарту“, як складової частини зустрічного промфінплану. Вона підкреслює konieczність обговорювати на виробничих нарадах стандарти на якість продукції, пропонує організовувати громадські огляди проектів загальносоюзних стандартів (ОСТ), як найліпший спосіб забезпечити участь широких мас у боротьбі за якість.

Роботу коло масової раціоналізації і робітничого винахідництва теж треба повернути „лицем до якості продукції“. Треба навчитися сміливіше і ширше використовувати ініціативу робітничих мас в цьому напрямі.

Соціалістичні методи боротьби за якість продукції вимагають точного обліку доброї якості продукції і чіткого планування не тільки заходів до поліпшення якості, а й насамперед планування самих завдань щодо якості продукції. Тому XVI з'їзд партії вимагає: „складаючи промфінплани з основних галузів, що випускають масову

¹⁾ Див. збірник Всесоюзного комітету стандартизації при РПО „Борьба за качество“. М. 1931, стор. 76.

продукцію, треба передбачати показники якості цієї продукції". Тільки за цієї умови змагання за якість можна розгорнути на всю потрібну широчінь.

Показники якості можна розбити на три групи:

а) Економічні показники, що до них ми умовно залічуємо такі, які мають ціннісний вираз і зв'язані в розрахунковими взаєминами між окремими ланками народного господарства (наприклад, сума вартості реклаमाцій, заявлених споживачами, витрати трестів, зв'язані з рекламаціями, тобто витрати на виправлення пошкод, на інструктування споживача, на відшкодування втрат покупця тощо), нарешті, — перевищення знижок над надбавками, або навпаки, тоді коли в умовах на поставу є пункти про знижки з ціни або премії залежно від якості продукції (наприклад: при постачанні вугілля, тощо).

б) Технічно-економічні показники, що виявляють успішність і якісні результати виробничого процесу (наприклад, вартість браку або відсоток бракованих виробів, вихід різних сортів певного продукту, при чому якість продукції визначатиметься відсотком вищих сортів його в даному виробничому циклі, нарешті, — відсоток відповідності продукції до вимог затверджених загальносоюзних стандартів).

в) Суто-технологічні показники, що характеризують у фізичних, хемічних та механічних вимірниках як успішність перебігу технологічного процесу, так і фізично-хемічні особливості його продукту. (Як приклад, можна назвати попільність, вогкість, вміст сірки, тепло-видатність — для вугілля і коксу; вміст цукру, води, золи, нецукристих органічних речовин, лужність, колірність — для цукрового піску і т. д.).

Економічні показники найбільше припадають до узагальненої народногосподарської характеристики якості продукції, бо вони дозволяють підсумовувати і безпосередньо порівнювати поміж себе дані різних галузів.

Та зате вони є найменш точні в розумінні адекватного виразу якості, бо на них чинить вплив цілий ряд сторонніх факторів (ціннісна оцінка, умови постачання, ступінь реагування споживача на погану якість і т. ін.).

З другого боку, технологічні показники найточніше відбивають якісні особливості продукції, та зате їх дуже важко узагальнювати і порівнювати по різних галузях.

Перед пляновими органами стоїть важливе завдання: виробити таку систему плянових і облікових показників якості, яка була б вільна від дефектів і суто-економічних і суто-технологічних показників, і сполучала б у собі якнайточніший вираз якісних особливостей з можливістю узагальненого народногосподарського виміру.

На наш погляд найдосконалішим типом показників якості будуть такі, які виявляють ступінь виконання стандартів. Адже стандарт в наших умовах є „залізний пролетарський закон“. Стандартизація — це народногосподарське плянування якості. Виконання стандартів показує виконання нашого пляну з якісного боку. Над системою таких показників повинен попрацювати Держплан із своїми статистично-економічними органами.

Найважливішим завданням Держплану є також заведення до народногосподарського пляну контрольних чисел якості продукції. Досі були тільки порізнені заходи в цьому напрямі. Тепер треба завдання щодо поліпшення якості продукції перетворити в ясні, чіткі показники народногосподарського пляну на 1932 р.

Та завдання планування не вичерпуються складанням загальноукраїнських або загальносоюзних середніх планових показників якості. Треба розверстати ці середні величини по окремих заводах і далі—довести планові завдання щодо якості продукції до верстата. Ми майже ще не бралися до розв'язання цього надто важливого завдання, що має величезне значення як передумова соціалістичного змагання за якість продукції. Треба доведенням якісних показників до верстата показати кожній бригаді, кожному робітникові, які конкретні завдання він повинен розв'язати, щоб виконати й перевиконати загальнозаводські показники якості, які становлять складову частину народногосподарського плану. Тільки за цієї умови можна здійснити і гасло зустрічного плану якості продукції.

Ленін говорив: „Статистика була в капіталістичному суспільстві справою виключного відання „казених людей“, або вузьких фахівців,—ми мусимо повести її в маси, популяризувати її, щоб трудящі поступово вчилися сами розуміти й бачити, як і скільки треба працювати, як і скільки можна відпочивати“¹⁾. Соціалістична організація обліку планування якості продукції повинна здійснити завдання, що поставив Ленін: вчити робітника „як треба працювати“.

От такі головні методи соціалістичної організації боротьби за якість продукції. Їх треба якнайтісніше ув'язати з принципом госпрозрахунку.

III

„Без госпрозрахунку, без зобов'язань укладених в договорі, без певної матеріальної відповідальності, що її несуть договірні сторони, ти не примусиш так турбуватися за якість, як це треба“²⁾.

Практика попереднього переведення кредитової реформи приводила до цілковитого ігнорування госпрозрахунку, приводила до того, що Держбанк замість контролю карбованцем за виконанням планів автоматично кредитував „під план“, видаючи державні гроші на покриття усяких проривів, що ставалися через недолуге й опортуністичне керівництво на підприємствах.

„Через негосподарне ведення діла, принципи госпрозрахунку виявилися цілком підірваними в цілому ряді наших підприємств і господарських організацій. Це факт, що в ряді підприємств й господарських організацій давно вже перестали рахувати, калькулювати, складати обґрунтовані баланси прибутків і видатків... Очевидно вони важать на те, що Держбанк все одно нам видасть потрібні суми“³⁾.

Поправки до практики кредитової реформи, ухвалені урядом, кладуть цьому край. Тепер за основу визначення розмірів банківського кредиту править не голий план підприємства, а ті госпрозрахункові статистичні дані, оформлені договорами між підприємствами узагальненого сектора, які встановлені на основі цього плану. На основі плану банк встановлює ліміти кредитування, самі кредити він відкриває залежно від укладених договорів. Нарешті, фактична видача грошей з відкритих кредитів залежить від виконання договору, тобто від дійсного руху матеріальних цінностей відповідно до настанов плану. При цьому надто багато важить для нашого питання те, що банк оплачує рахунок поставальника тільки тоді, коли покупець дає йому за це вказівку чи то в формі акцепту рахунку покупцем, чи то в формі доручення платити по

¹⁾ Твори, т. XXII, стор. 456.

²⁾ З промови т. Орджонікідзе на з'їзді працівників промисловости.

³⁾ І. В. Сталін. „Новая обстановка новые задачи хозяйственного строительства“ („Правда“, 5-VII 1931).

акредитиву або окремому рахунку. Це важно тому, що при цих умовах покупець дістає реальну можливість контролювати додержання всіх умов договору і насамперед — контролювати якість продукції. Коли якість продукції не задовольняє його або коли вона не відповідає умовам договору, покупець має тепер можливість відмовитися від товарів, що йому прислані не відповідно з договором, і тоді постачальник не дістає за них оплату. За такої системи наш карбованець стає справжнім знаряддям контролю над якістю. Найліпша форма розрахунку, що забезпечує контроль споживача над постачальником і виробником, є акцепт рахунку покупцем. Тому акцепт визначається за переважну форму розрахунку.

Тверде переведення госпрозрахунку є запорука того, що кожний господарник дійсно битиметься за якість.

В цьому зв'язку велике значення має і система знижок з відпускної ціни залежно від якості продукції. Про це давалося вже неодноразові директиви, але на практиці ці знижки або зовсім не застосовують, або застосовують в таких незначних розмірах, що аж ніяк не відповідають зниженню цінності продукції через її погану якість і тому не дають ніякого ефекту.

Треба надати цим знижкам дійсно штрафного характеру, щоб підприємство, відповідальне за погіршення якості, дійсно відчувало це на своєму фінансовому балянсі, за стан якого директор відповідає такою ж мірою, як і за виконання суто виробничих показників плану. Треба широко застосувати диференційовані ціни залежно від якості продукції і широко заводити відповідні умови в договори між підприємствами. Кредитовий механізм потім допоможе добитися здійснення цих умов, тобто добитися реального поліпшення якості продукції.

В сучасних умовах на кооперацію покладається надто відповідальна роль в боротьбі за якість продукції. Госпрозрахунок і договірні стосунки мають зокрема той сенс, що забезпечують самодіяльну, оперту на госпрозрахунок перевірку взаємної відповідності, соціалістичної організованості і планової узгодженості залежних одна від одної галузів господарства, або послідовних ланок господарського процесу. Ця відповідність і узгодженість галузів визначається не тільки в кількості, а й насамперед в якості продукції цих галузів. Від кооперації треба вимагати більшої уваги до якості промислової продукції, як до умови безперервного функціонування товаропровідної системи на основі госпрозрахунку.

Кооперація повинна зрозуміти, що, не турбуючись за якість промислової продукції, вона не зможе успішно вести свою роботу на основі госпрозрахунку. Невисока якість виробів широкого вжитку дедалі то все більше битиме через механізм госпрозрахунку по найбільчіших місцях кооперативної системи. Боротьба за якість продукції повинна стати питоюю справою кооперації.

Ще 1-ша Всесоюзна конференція в справі якості продукції вказала головні завдання кооперації в цій галузі:

а) Обов'язкове якісне приймання кожної партії товару: складання актів, коли виявляться дефекти, і ставлення відповідних вимог до постачальника. Відмова приймати вироби недоброї якості і повертання їх постачальникові.

б) Сповіднення покупців про безперешкодний обмін недобротних виробів. Встановлення знижок на крам гіршої якості.

в) Посилення заходів до зберігання товарів на складах та в магазинах.

г) Систематичний нагляд контрольно-асортиментних пунктів за якістю й асортиментом товарів, що йдуть на продаж. Оповіщення кооперативних центрів та промисловости про всі дефекти.

д) Притягнення кооперативного активу до боротьби за якість. Обговорювання цього питання на робочих зборах споживачів.

е) Категорична боротьба з примиренським ставленням робітників прилавка до якості продаваних виробів під приводом дефіцитності їх і притягнення таких робітників до громадського суду і т. ін.

Поправки до кредитової реформи дають до рук кооперації цілий ряд можливостей посиленого впливу на постачальників, щоб поліпшити якість продукції. Вказані тут методи боротьби в кооперації за якість повинно поглибити і конкретизувати на основі рішучого і гнучкого застосування госпрозрахунку. Широкі можливості до посилення боротьби за якість відкриваються для кооперації і відозвою ЦК ВКП(б), РНК СРСР та Центросоюзу про перебудову системи і методів роботи споживчої кооперації. Створення спеціалізованих галузевих об'єднань кооперативної торгівлі, що працюють на господарському розрахунку з закінченим баянсом, є надто важливий фактор не тільки швидшого просування товарів для споживача, а й фактором поліпшеного обслуговування споживача на базі вивчення його запитів і потреб, отже ця реорганізація створює найсприятливіші умови для поліпшення якості промислової продукції. Якнайшвидша організація галузевих об'єднань роздрібної торгівлі є вирішальний захід до поліпшення обслуги споживача-робітника.

Ми говорили вже, що то є безглуздзя протиставляти соціалістичні форми організації праці госпрозрахункові і особистій зацікавленості робітників. Їх треба щільно ув'язати. І в справі боротьби за якість матеріальне заохочування робітників, господарників і техніків повинно стати за одно з важливих знаряддів. „Плоди зусиль, ризику, жертв — насамперед тому, хто більше і ліпше зробив. Винахідникові, ударникові — кращий шматок. Героєві — відзнака і премія“¹⁾.

Ми повинні навчитися добре володіти обома лезами зброї матеріального інтересу: з одного боку, заохочувати поліпшення якості, з другого боку — матеріально карати за погану якість продукції. Треба широко застосовувати преміювання робітників і технічного персоналу за безпосереднє поліпшення якості або за внесення пропозицій про те, як її поліпшити. Заразом треба посилити персональну матеріальну відповідальність за брак або псування продукції з вини робітників або цехової адміністрації.

Безперечно, відома „лівацька урівнялівка в галузі заробітної плати“ є одна з причин низької якості продукції. Нова організація зарплати, що „відає належне кваліфікації робітника“, повинна в той же час зважувати і якісні результати роботи.

Не останнє значення має і система оплати контрольно-браківних робітників. В ній треба посилити матеріальну відповідальність і заінтересованість в найліпшому здійсненні контролю, в найповнішому виявленні браку і в найліпших досягненнях щодо підвищення якості продукції.

Боротьба за якість вимагає найшвидшої ліквідації знеосібки у виробництві. „Що таке „знеосібка?“ — говорить т. Сталін. — „Знеосібка —

¹⁾ В. Затонський. Ст. в газ. „За індустріалізацію“ 21-IV 1931 р.

це відсутність всякої відповідальності за доручену роботу, відсутність відповідальності за механізми, за верстати, за струмент. Зрозуміло, що за знеосібки не може бути й мови про будь-скільки серйозне піднесення продукційності праці, про поліпшення якості продукції, про бережне ставлення до механізмів верстатів, струменту. Не можна далі терпіти знеосібку у виробництві. Щоб позбутися цього лиха, треба по новому zorganizувати працю, треба розставити сили таким способом, щоб кожна група робітників відповідала за роботу, за механізми, за верстати, за якість роботи¹⁾.

IV

Цілий ряд організаційно-технічних заходів боротьби за якість продукції, щільно зв'язаний з соціалістичною реконструкцією цієї матеріально-технічної бази нашого господарства, промисловість використовує надто недостатньою мірою.

Стандартизація у плановому господарстві є одна з найважливіших підойм боротьби за якість. Система стандартів повинна являти собою якісне обличчя народньогосподарського пляну. Наші „контрольні числа“ або плян розвитку народнього господарства вказують, скільки продуктів треба виробити в різних галузях, скільки й куди треба вкласти засобів на капітальне будівництво, як належить знизити собівартість. Стандартизація повинна доповнити ці показники якісною характеристикою. Коли контрольні числа відповідають на запитання: „де, скільки і в яких пропорціях продукувати, що і де добувати?, то система стандартів відповідає, на запитання: „як продукувати і будувати і яка повинна бути якість?“. „Заведення до „контрольних чисел“ широкої і актуальної програми стандартизації повинно дати закінчений кількісний і якісний плян соціалістичної перебудови нашого господарства.

Ми маємо чималі успіхи щодо опрацювання загальносоюзних стандартів (ОСТ'ів), при чому за темпом і розмахом цієї роботи ми вже переганяємо передові капіталістичні країни. Але щодо здійснення затверджених стандартів, тобто їх фактичного виконання у виробництві, наша промисловість працює далеко незадовільно. Обслідування, що їх провадили головно Палата мір і стандартів та ЦКК РСІ, показує, що майже у всіх обслідуваних галузях є великий відсоток відхилів від стандарту у виробках. Таким чином, рівняючи з великими досягненнями в числі вироблених стандартів, їх здійснення на практиці, тобто дійсне запровадження стандартів у виробництві, являє собою „вузьке місце“. На його подолання треба спрямувати наші зусилля. Для цього треба:

а) Зміцнити органи стандартизації в господарських наркоматах, у промислових об'єднаннях та на підприємствах.

б) Добитися дійсного включення плянів стандартизації в промфінпляни об'єднань і заводів і включення загального пляну стандартизації в народньогосподарський плян („контрольні числа“).

в) Організувати дійсний контроль за виконанням стандартів не тільки порядком окремих обслідувань Головною палатою мір та стандартів, а насамперед в спосіб постійної поточної перевірки виконання на кожному підприємстві і в об'єднанні.

г) Ув'язати контроль за виконанням стандартів з практичним керівництвом технологічними процесами на підприємстві.

¹⁾ „Новая обстановка — новые задачи“.

Вирішальне значення в боротьбі за стандарт і в боротьбі за якість за допомогою стандарту має участь широких мас. Кожен ударник, кожен робітник повинен брати участь в боротьбі за стандарт. Він повинен стежити за успіхами стандартизації у радянських республіках і пропагувати ідею соціалістичної стандартизації; він повинен добре знати стандарти свого виробництва і стежити за їх виконанням, здіймаючи тривогу в пресі, на виробничих нарадах і т. ін. в усіх випадках порушення стандартів; він повинен, нарешті, подавати ініціативу у виявленні потреби в нових стандартах або в перегляді застарілих.

Стандарти стануть великою силою в боротьбі за якість продукції тільки при умові здійснення директиви „стандарти під контроль мас!“.

Величезне значення має справа організації системи органів контролю за якістю продукції. Тепер ми маємо три основні ланки цієї системи: а) контроль якості первинної сировини, що його здійснює „Державний інститут контролю сировини“ в ряді базових галузів промисловості.

б) Осередзаводський технічний контроль якості продукції, що провадиться спеціальним апаратом відділу технічного контролю на підприємствах і об'єднаннях.

в) „Державна інспекція в справі якості готових виробів“, створена за постановою НКТоргу.

Досі всі ланки цієї системи працюють ще дуже слабо і потребують систематичного зміцнення. Зокрема, надто незадовільно працюють органи осередзаводського технічного контролю. Щоб посилити заводський контроль якості продукції, треба здійснити по лінії промисловості насамперед такі заходи:

1. Посилити мережу органів технічного й хемічного контролю на підприємствах і в об'єднаннях, поповнити їх відповідними кадрами, передбачаючи у чергових промфінплянах відповідні асигнування на зміцнення апаратів ВТК.

2. Простежити, щоб справді здійснюлася незалежність технічного контролю на підприємствах.

3. Вжити заходів до поліпшення обслуги органів технічного контролю від заводських лабораторій, добившись рішучого поліпшення в справі постачання останнім потрібного устаткування, інструментаря та реактивів.

Надто багато важить, щоб робота контролю якості була якнайтісніше ув'язана з поліпшенням керівництва виробничим процесом. Якісний контроль не повинен обмежуватися виявленням та вилученням негодящих виробів або браку¹⁾. Він повинен допомагати уникнути цього браку і псування продукції на майбутнє. Для цього треба поставити органи техконтролю так, щоб вони забезпечили можливість аналізу причин браку, на основі якої повинно провадити поліпшення виробництва.

Контроль якості не може бути тільки апаратною справою. Він повинен бути пролетарським самоконтролем. Тому він повинен спиратися на широкій участі робітничої маси і передових ударників у всій роботі щодо наглядання за якістю продукції.

Зокрема, одно з важливих завдань є поповнення органів контролю над якістю і стандартизацією робітниками — „ініціаторами змагання, ватажками ударних бригад, практичними надхненниками трудового піднесення“. Висування цих товаришів на командні посади, що про нього говорить

¹⁾ На жаль, досі доводиться подибувати просто такі анекдотичні випадки, коли браківник обмежується тільки підрахунком браку, а потім лише браковані вироби в одній масі з придатними.

т. Сталін, треба провадити зокрема і по лінії органів боротьби за якість.

В числі найбільших дефектів контролю над якістю, як його здійснюють досі, слід відзначити недостатнє переведення принципу госпрозрахунку. Треба тісніше ув'язати технічний контроль над якістю з практичним провадженням тих метод поліпшення якості продукції на основі госпрозрахунку, що про нього ми говорили вище.

Нарешті, треба вказати на цілий ряд заходів щодо організаційно-технічної постави виробничого процесу та науково-дослідчої роботи. От найважливіші завдання в цій царині.

Поліпшення складського господарства на підприємствах повинно забезпечити поліпшення сортності і мірності продукції, що становить одну з найважливіших передумов підвищення якості. Складське господарство треба будувати як один з цехів заводу, тобто операції складу (зокрема, сортування, перевірка мірності, маркування у зв'язку з наслідками техконтролю тощо) мають бути зорганізовані, як невід'ємна складова частина виробничого процесу.

Форсований розвиток збагатних устав та сортувалок в таких галузях, як вугільна і рудна промисловість, становить надзвичайно важливу умову підвищення якості продукції цих галузів. А як вони являють собою „базові“ галузі промисловости, то тим самим від цієї умови залежить і поліпшення продукції в цілому ряді залежних від цієї бази галузів.

Промисловість надто часто недооцінює значення струментового господарства, що його поліпшення мусить не тільки усунути многомільйонові втрати в народньому господарстві, а й стане за одну з найважливіших умов поліпшення якості продукції.

Надто мало уваги приділяє промисловість і хемічному контролю якості продукції, що повинен стати одною з найважливіших метод виробничого контролю за технологічним процесом та його наслідками.

На особливу увагу заслуговує проблема підготовки і поповнення кадрів робітників стандартизації та контролю якості продукції. Для цього треба включити до програм втишів курси стандартизації, технічного й хемічного контролю, організовувати спеціальні курси для підготовки та перекваліфікації робітників стандартизації і техконтролю тощо.

Величезне значення в справі боротьби за якість має робота науково-дослідчих інститутів. Перед науковими установами висунуто завдання поставити всю дослідчу роботу на службу практичним завданням побудови соціалізму в нашій країні. Треба добитися, щоб питання якості продукції, питання стандартизації і т. і. посіли належне їм місце в тематиці науково-дослідчих інститутів і щоб їхні плани були ув'язані з програмою практичних робіт коло поліпшення якості продукції і стандартизації. Фабрично-заводські лабораторії повинні стати науково-технічною базою масової раціоналізаторської роботи, виробничих нарад, соціалістичного змагання і зустрічного плану. Науково-дослідчі інститути повинні взяти провід над діяльністю заводських лабораторій і забезпечити постійне наукове керівництво їхньою роботою.

Треба відзначити, що для питання якості продукції далеко неоднаково, в яких умовах відбувається споживання чи експлуатація цієї продукції. Умови експлуатації відіграють велику роль в тому, щоб найповніше використати певний виріб і дістати із нього, отже, максимально можливий господарський ефект. А тим часом, дуже часто продукція псується через невміле або недбале поводження з нею (це особливо стосується

до таких галузів, як машинобудівництво, тракторобудівництво). Тому треба широко застосовувати різні способи інструктування і „виховання“ споживача, щоб навчити його як найекономніше і з найбільшим ефектом користатися тими або іншими виробами нашої промисловости, тобто забезпечити для них „нормальні“ умови експлуатації. Щодо злочинно-недбалого ставлення споживача до таких видів продукції, як наприклад трактори, то за це Радянський уряд встановив сувору карну відповідальність.

V

Ми вказали вище найважливіші методи боротьби за якість продукції, що є до нашого розпорядку, але які ми використовуємо надто недостатньо мірою і тому вони не дають досить того ефекту, який вони можуть дати.

Проблема якості продукції є народньогосподарська проблема, а не „відомче“ питання самої тільки промисловости. Це значить, що все народне господарство зацікавлене в поліпшенні роботи промисловости і що всі галузі повинні допомогти промисловості подолати „якісне“ відставання, допомогти їй „покінчити з цією ганебною плямою“.

Методи боротьби за якість, що їх ми оце розглянули були, стосуються усіх галузів: і промисловости, і кооперації, і фінансової системи тощо. Вони дадуть свій повний ефект за умови, коли їх провадити, як суцільну пляномірну систему заходів, іншими словами — лише за умови, коли вони ввійдуть, як невід'ємна складова частина народньогосподарського пляну. Звідси випливає величезна важливість завдання, поставленого перед плямовою системою; а саме: Держплан повинен об'єднати всі заходи коло боротьби за якість продукції в єдину програму дій і створити в народньогосподарському пляні (у „контрольних числах“) окремий розділ, присвячений питанням якості продукції. У контрольних числах на 1932 рік треба вперше дати систему показників, що виражають завдання з якості продукції для найважливіших галузів, і включити до народньогосподарського пляну систему заходів, що забезпечать рішучий перелом у підвищенні якості продукції. Комітет стандартизації, недавно включений до складу Держплану, повинен якраз в цьому напрямі виявити свою діяльність у пляновій системі.

Ленін говорив: „Вчитися працювати — це завдання Радянська влада повинна поставити перед народом у всьому його обсягу“. В сьогоденних конкретних умовах Ленінське гасло боротьби за якість: „вчитися працювати“ означає насамперед „опанувати техніку!“.

Щодо якості продукції, так само як і в питанні за кількісні темпи, ми маємо всі „об'єктивні“ можливості, щоб виконати свої завдання. Не стає тільки вміння цілком використати ці можливості. В протипагу твердженням „лівих“ і правоопортуністичних маловірів, ми можемо і повинні навчитися використовувати наші можливості і на фронті якості продукції.

Головна умова досягнення успіхів в царині якості — це поліпшення керівництва фабриками, заводами, шахтами, бо всі прориви щодо якості пояснюються в дійсності насамперед поганою організацією виробничого процесу, правоопортуністичною практикою, поганим керівництвом підприємствами. Щоб поліпшити керівництво у виробництві, „більшовики повинні опанувати техніку“ (Сталін). При цьому треба вміти враховувати ті зміни, що повідбувалися в усій промисловій обстанові, вміти конкретно вивчити нові умови і керувати тепер по-новому. Нові умови забезпечення промисловости робітничою силою, ор-

ганізований набір її, механізація праці, боротьба з плінністю і нова організація заробітної плати; рішуче викорінювання знеосібки у виробництві; створення робітничою класою своєї власної виробничо-технічної інтелігенції, проявлення більшої уваги та турботи до інженерно-технічних сил старої школи, що твердо повертають в бік робітничої класи, ширше притягнення їх до роботи; нарешті запровадження і зміцнення госпрозрахунку і підвищення внутрішньо-промислового нагромадження, — всі ці нові умови і нові завдання вимагають нових способів керівництва.

„Що треба для того, щоб налагодити керівництво по-новому? Для цього треба насамперед, щоб наші господарські керівники зрозуміли нову обстановку, вивчили конкретно нові умови розвитку промисловості і перебудували свою роботу відповідно до умов нової обстановки. Для цього потрібно далі, щоб наші господарські керівники керували підприємствами не „взагалі“, не „з повітря“, а конкретно, предметно, щоб вони підходили до кожного питання не з точки зору загальних розмов, а суто по-діловому, щоб вони не обмежувалися паперовою відпискою, або загальними фразами й гаслами, а входили в техніку справи, вдавалися в деталі справи, доходили „дрібниць“, бо з дрібниць будуються тепер великі діла“ (Сталін)¹⁾.

Запорука нашої перемоги на фронті боротьби за якість в тому, щоб перетворити цю боротьбу в питому справу всієї робітничої класи. До боротьби за якість продукції цілком можна прикласти те, що сказав тов. Сталін за наш виробничий плян в цілому: „... Виробничий плян — це жива й практична діяльність мільйонів людей. Реальність нашого виробничого пляну це — мільйони трудящих, що творять нове життя. Реальність нашої програми це — живі люди, це — ми з вами, наша воля до праці, наша готовість працювати по-новому, наша рішучість виконати плян. Чи є в нас ця сама рішучість? — Так, є. Отже, наша виробнича програма може й мусить бути здійснена“¹⁾.

¹⁾ „Новая обстановка — новые задачи хозяйственного строительства“. „Правда“ 5-VII 1931 р.